

This question paper contains 3 printed pages]

O—05—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

M.A. (First Year) (Distance Education) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2017

इतिहास

Paper I

[प्राचीन भारताचा इतिहास व संस्कृती (आरंभापासून ते इ.स. 1000 पर्यंत)]

(Monday, 8-5-2017)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time— Three Hours

Maximum Marks—80

N.B. :— (i) तात्वीक भाग प्रश्न संख्या (4) आहे.

(ii) प्रती प्रश्न गुण संख्या (20) आहे.

(iii) पहिला प्रश्न अत्यावश्यक.

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्न (अत्यावश्यक) :

(अ) एका वाक्यात उत्तरे द्या :

5

- (1) ताम्रपट म्हणजे काय ?
- (2) वेदांचे प्रकार किती आहेत ?
- (3) आश्रम व्यवस्थेचे प्रकार किती आहेत ?
- (4) जैन धर्माचे चोविसावे तिर्थकार कोण होते ?
- (5) पुरुषार्थ किती आहेत ?

(ब) रिकाम्या जागा भरा :

5

- (1) गुप्त कालखंडात.....हाचीनी प्रवासी भारतात आला.
- (2) कौटिल्याचे अर्थशास्त्र.....याने लिहिले.
- (3) वर्धमान महाविरांच्या मुलीचे नाव.....होते.
- (4) गहडवाल वंशाचा.....हा पहिला स्वतंत्र व शक्तीशाली राजा होता.
- (5) लोहार वंशाचा संस्थापक.....हा होता.

P.T.O.

(क) योग्य तो पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

5

- (1) भारतात पहिली लेणी.....पर्वत रांगेत कोरली गेली.
(अजिंठा, कारले, बाराबार)
- (2) सिंधु संस्कृतीत.....येथे उत्खननात धान्य कोठार प्राप्त झाले.
(लोथळ, मोहेंजोदडो, कालीबंगन)
- (3) ऋगवेदात एकंदरीत.....देव सांगितले आहेत.
(31, 32, 33)
- (4)हे जैनधर्माचे संस्थापक आहेत.
(ऋषभदेव, महाविर, पार्श्वनाथ)
- (5)हा वर्धन घराण्याचा मूळ पुरुष आहे.
(प्रभाकरवर्धन, पुष्यभूति, हर्षवर्धन)

(ड) 'अ' स्तंभ व 'ब' स्तंभातील वाक्याच्या जोड्या लावा :

5

'अ' स्तंभ

'ब' स्तंभ

(1) नाणी	(अ) गहडवाल अभिलेख
(2) महाभारत	(ब) मौर्य सम्राट
(3) पार्श्वनाथ	(क) प्राथमिकसाधन
(4) सम्राट अशोक	(ड) जैनधर्म
(5) यशोविग्रह	(ई) वेदव्यास

2. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा :

20

- (1) प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या लिखित साधनांची माहिती लिहा.
- (2) जैनधर्माचे तत्त्वज्ञान विशद करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन लघुत्तरी प्रश्नांची संक्षिप्त स्वरूपात उत्तरे लिहा :

20

- (1) प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या पुरातत्वीय साधनांची माहिती लिहा.
- (2) बौद्धधर्माचे तत्त्वज्ञान विशद करा.
- (3) हर्षवर्धनाचा कार्याचा आढावा घ्या.
- (4) राजपुतांच्या पतनाची कारणे लिहा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर संक्षिप्त टिपा लिहा :

20

- (1) शिलालेख
- (2) पुराणाश्मयुग
- (3) समिती
- (4) लोकायत तत्वज्ञान
- (5) कलिंग युद्ध
- (6) देवपाल.